

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

○ Нам улуунун хаһыата ○

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

Республика Күнүгэр

АВТОНОМИЯ БАСТАКЫ ӨЙДӨБҮННҮГЭ

Саха автономиятын бастакы пааматынныгы Нам улуунун Хатырык нэһилиэгэр Судаарыстыбаннас историятын мусуойугар хараллан турар.

Муус устар 22 күнүгэр Саха автономиятын 95 сылын көрсө Өрөспүүбүлүкэ лисийэн 9-с кылааһын үөрэнээччилэрэ (кылаас салайааччыта Татьяна Бандерова) Нам улуунун Аппаанытыгар, Намна, Хатырыкка баар мусуойдарга сырыттылар. Олор автономияны туруулаһыт бэлитигическэй деятель Максим Аммосов, Аҕа дойду сэриитин ыар сылларыгар саха дьонун ачыктааһынтан быһаабыт салайааччы Илья Винокуров чаҕылхай олохторун, хорсун быһыыларын кытта билистилэр.

Экспедицияҕа төрөппүт быһытынан барса сылдьан, биір дыкты экспонаты сэргии көрдүм. Ол курдук Судаарыстыбаннас историятын мусуойугар улахан былгыргы кириэс турар. Кириэс үрдүгэ 2 миэтэрэттэн тахса, балтараа миэтэрэ кэрингэ үс туорайдаах. Бу өйдөбүннүгү урут өссө үрдүк эбит. Кэлин сууллубутун кээнэ суругун-бичигин биір-дө өйдөөн көрбүтүгэр. Кириэскэ: «Сей крест сооружен гражданином Намского улуса Тюбятского наслега Егором Исидоровичем Аммосовым, женой его Ольгой Иоановной на память учреждения Якутской автономии 1923 г. 2 июля», — диэн суруллубут.

Ол аата бу өйдөбүннүгү от ыйын 2 күнүгэр 1923 сыллаахха, САСР тэриллибитэ биір сылыгар анаан, Нам Түбэтин олохтооҕо Егор Исидорович Аммосов уонна кини кэргэнэ Ольга Иоановна автономия биір сылыгар анаан туруорбуттар. Экскурсияны ыһпыт Станислав Александрович этэринэн, Егор Исидорович Максим Аммосовка сыйыана суох киһи эбит. Аймаҕа буолбатах. Ол аата оччотооҕу дьон автономиябыт дириг суолтатын, саха норуотугар аҕалыт уонна аҕалыахтаах кэнэҕэски үгүтүн ырылхайдык өйдүүр, билэр эбит. Судаарыстыбаннас историятын уруок (биридимит) быһытынан үүнэр көлүөнэҕэ үөрэтэриг эбитэ буоллар. хааллаҕына бэрлиллэр кыахтаах.

Чокуур ГАВРИЛЬЕВ,
СИА ситимиттэн

Кизн туттар дьоммут — биір дойдулаахтарбыт!

МОДУН САНААТА СӨБҮРҮЙБЭТИН!

Экстремал сүүрүк Петр Семенович Наумов туһунан кэнники туох да иһилибэт буолла. 2016 сыллаахха Хотугу Американан уонна Европанан сири эргийэ сүүрэр санаалааһын, ол сүүрүүтэ олоххо киириитигэр 3,5 мөл. солк. суума наадатын иһитиннэригэр.

Киһи мунура суох кыахтааһын итэҕэспит, республикаҕа хаһан да хатыламматах доһун көрдөрүүнү ситиспит биір дойдулаахпыт, билигин тугунан дьарыктанарын билээри, кинилиин көпсөтэ сырыттым.

Петр Семенович Дьокуускайга инбэлииттэр үөрэхтэрин производственной киинигэр харабылынан үлэлиир эбит. Сүүрүүтүн бырахпатах, кыралан эрчиллэбин диір. «Оргуудук бэйэм-бэйэбэр сүүрөбүн. Мин ны-

мам — сиэлэн, бөдөйөн сүүрүү. Бэйэм кыахпынан сүүрөбүн. Арааһынай күрэхтэһиилэргэ кыттыбаппын. Уһунга сүүрэр буоламмын, тэгимим бытаан, ыксаабакка, бытааннык сүүрэрбин сөбүлүүбүн. Билигин доруобуйабын көрдөрүнэ сылдьабын. Сири эргийэ сүүрэрбэр үп-харчы суох. Көмөлөһөр спонсор көстө илик. Иккис сылбын кэтэһэбин. Оттон турурум этэнгэ, өссө да сүүрүөхпүн сөп. Улуустарга көмөлөһөлөрүгэр көрдөһөн сүрүк ыгыталаабытым. Онуоха Нам улуунун баһылыга А.П. Атласов биір бастакынан көмөлөспүтэ. Намнар миигин билинэллэр.

Сүүрүүбүн аан бастаан Намтан сараалаабытым. Салбанга, Таастаахха, Түбэҕэ, Иккис Хомустаахха тийэ сүүрэр этим. Сыйыа-баайа республикаҕа тахсыбытым. Бэйэм саасты-

лаахтарбар республикаҕа үс төгүл чемпион аатын ылбытым. Салгыы Россия, Европа таһымнарыгар сүүрэр буолбутум. Суруналыыс, краевед И.З. Кривошапкин, суруйааччы И.А. Бубякин-Чөгөчөк мин туспуна кинигэ бэлэмни сылдьаллар.

Эт атаһынан хас эмэ тыһыынчанан көһү сүүрэн, киһи сүдү кыахтааһын көрдөрбүт хорсун санаалаах сүүрүк 1949 сыллаахха олунньу 9 күнүгэр Чурапчы улуунугар төрөөбүтэ. Намнаағы педагогическай училищеҕа үөрэнэн черчение уонна уруһуй учуутала идэни ылбыта. Уонтан тахса сыл учууталлаабыта. Кэлин Намна олохсуйбута. Лесопуунга, онтон МПМК-ға пенсияҕа тахсыар диэри үлэлэбитэ. Спордунаан 40 сааһыттан саҕалаан дьарыктаммыт. 50 сааһыгар чэпчэки атлетикаҕа спорт

маастара ааты ылбыт.

Спортивной ситиһиилэригэр аһыннахха: 2003 с. 100 км. чэпчэки атлетикаҕа Европа чемпионатыгар кыттан иккис миэстэни ылбыта; 2003 с. Москваҕа хайа сүүрүүтүгэр (горный бег) кыттыбыта; 2004 с. суукканан сүүрүүгэ үһүс миэстэни ылбыта; 2005 с. Москваҕа «Лужники» стадионна суукканан сүүрүүгэ хамаанданан түмүккэ бастакы миэстэни ситиспитэ; 2007 с. Байкалтан Дьокуускайга диэри 75 хонук устата 3.175 км сүүрбүтэ; 2010 с. Кыайыы 65 сылыгар анаан Калининградтан Владивостокка диэри, ол аата, дойду биір уһугуттан иккис уһугар диэри 12 тыһ. тахса километр сири алта анаар ый устата сүүрбүтэ. Бу сырытыа Россия рекордун кинигэтигэр киирбитэ; 2014 сыллаахха Нижний Новгородтан Севастопольга диэри 3 850 км., 2015 сылга Мирнэйтэн Дьокуускайга диэри 1.050 км. сүүрбүтэ.

Биір дойдулаахпыт, 68 саастаах хараһынан инбэлиит, экстремал сүүрүк Петр Семенович Наумов бу хорсун холобурдара кырдык даһаны киһи мунура суох кыахтааһын итэҕэтэллэр. Дьулурдаах, тулуурдаах, күүстээх санаалаах экстремал-сүүрүк баҕа санаата сирдээхтик сыаналанан, туруорсуута быһаарылларыгар баҕарабын.

Лена НОГОВИЦЫНА

ААТА ААТТАНА ТУРУОҕА

Муус устар 12 күнүгэр Хатын Арыы нэһилиэгэр оҕо искусствотын оскуолатыгар биір дойдулаахпыт, биллиилээх, самодельная композитор Винокуров Захар Порфирьевич төрөөбүтэ 95 сылыгар, кини айбыт ырыаларыгар аналлаах улуустаағы уруһуйга куюнкурус ыытылынна.

Куюнкурус З.П. Винокуров аатынан оҕо искусствотын оскуолатын иһинэн ыытылынна. Уопсайа 66 үлэ, 65 оҕо кытына. Ол курдук, Хатын Арыы, Хамаҕат-

та, Таастаах, I Хомустаах орто оскуолаһара, Хамаҕаттаһаағы, Намнаағы оҕо искусствотын оскуолаһара, «Хатынчаана» оҕо саадыттан 12, «Сандаараттан» I оҕо кыттыны ылла. Акварель, гуашь, хараандаас уонна декоративно-прикладной искусство уруһуйдара турдулар. Толору мустубут саалаҕа куюнкурус түмүгүн таһаарыы буолла. Бастакынан Хатын Арыы нэһилиэгин баһылыга Ю.И. Слепцов эвэрдэ тыл эттэ. Дьүүлүүр сүбэҕэ Захар Порфирьевич быраатын өт-

түнөн аймахтара Е.В. Стрекаловская, З.В. Винокуров, И.Е. Винокуров аатынан кыраайы үөрэтэр музей научнай сотруднига Л.В. Петрова, Аппааньттан библиотекарь В.Д. Носкова олордурлар.

Оскуола иннинээҕи саастаах оҕолорго: I миэстэ — Замытин Никита 5 с. (Аппааны «Хатынчаан» о/с. итиллээччитэ), II м. — Евсеева Софья 6 с. (Нам «Чэчир» о/с.), III м. — Чириков Костя 6 с. (Аппааны «Хатынчаан» о/с.). Начальной кылаастарга: I м. — Оконешников Костя, И.Е. Ви-

нокуров аатынан Хатын Арыы орто оскуолаты, II м. — Атласова Василиса, Таастаах, III м. — Лыткина Кира, Хатын Арыы орто оскуолаты. Орто бөлөххө (10-12 с.): I м. — Максимова Нюргуяна, I Хомустаах ДШИ, II м. — Попова Айсена, ДШИ ХАСОШ, III м. — Оконешникова Алина, Намнаағы ДШИ. Улахан бөлөххө (13 саастарыттан үөһэ): I м. — Нелюбина Гая, Намнаағы ДШИ, II м. — Шамаев Харысхан, Хатын Арыы орто оскуолаты, III м. — Фокина Малена, Намнаағы ДШИ. Маны таһынан, З.П. Винокуров аймахтарын ааттарыттан анал бириистэр туттарыннылар. «Хатынчаана» оҕо саадын итиллээччилэрэ «Хаарынан оонньубут» диэн ырыаны ыалдьыттарга бэлэх ууннулар (сал. В.М. Сивцева). Куюнкуруска кытта кэлбит оҕолорго, ыалдьыттарга анаан «Рисуем все» диэн флеш-моб ыытылынна.

2022 сылга 100 сылыгар кини төрөөбүт дойдутугар сквер тутулдуохтаах, онуоха үлэ ыгытыла турар. Бу куюнкуруска спонсордаабыт «Хатын Арыы нэһилиэгэ» МТ баһылыгар Ю.И. Слепцова, З.П. Винокуров чугас аймахтарыгар: Решетникова Мария Порфирьевнаҕа, Винокуров Захар Васильевичка, Винокуров Захар Ивановичка, Стрекаловская Екатерина Васильевнаҕа, Попова Екатерина Ивановнаҕа барҕа махтал тылларын этэбит.

Н.Д. СИВЦЕВА, Аппааны

Хааччыйы эйгэтигэр

- Евтропий Алексеевич, симпозиумга сылдьан кэлбитин туһунан кылгастык кэспии түс эрэ.

- Кулун тутар 14-16 күннэригэр Намтан биэс буолан, Саха республикатын делегациятын састаабыгар киирэн, Татарстан киинигэр, Казань куоракка 17-с аан дойдутаагы «Энергоресурсоэффективность и энергосбережение» диэн симпозиумга кыттан кэлбит. Делегацияны СР ОДЪКХ солбуйааччы министрэ Н.Н. Дураев баһылаан-көһүлээн илдьэ сырытта. Барыта 15 буолан сырыттыбыт. Улуу баһылыктарыттан биһиги баһылыкпыт А.П. Атласов уонна Кэбээйттэн И.И. Спиридонов бааллар.

- **Татаардар Россияга биллэркөстөр үлэлээх-хамнастаах дьон буоллахтара, дьэ, төһө тэрээһиннээхтик, дыалабайдык симпозиумнарын ыытар дьон эбитий?**
- Тэрээһин бөвө. Ситиһилэрин туһунан киэн ис хобоонноох быыстапкалаахтар. Төгүрүк остуоллар, экспертнэй секциялар, семинардар кыттааччылар болзомтолорун тартылар. Программа саамай мунгуу чыпчаалынан Татарстан

ТАТААРДАРТАН ҮӨРЭНИЭХХЭ!

правительствотын мунньахтыыр саалатыгар «Энергияны харыстааһынна уонна көдүүһүн үрдэтиигэ Татарстан республикатын 2014-2016 сс. үлэлэрин түмүктэрин уонна 2017 с. сорукутарын туһунан» диэн киэн дакылааты иһиттибит. Онно иһиттэххэ, коллегаларбыт боппуруоһу биир-биир көрбөккө, барытын биир кэлим көрөллөр эбит: «котельная-тепловая-потребитель» диэн схеманан программаларын директордар сэбиэттэрэ Президенттэ тийэй көмүскүүллэр эбит. Тиһэбэр, бу барыта диспетчер нөнгүө биир киингэ мониторга киирэн хонтуруолланар эбит. Хас биерди өнгөнү туһанааччы туттубут итиитин, уутун, уотун ороскуота көстөн олорор эбит.

Манньк киини биһиги 2003 сыллаахха үлэлэтэ сылдьыбыппыт. Эмиэ биир киингэ холбонон, бары улуус киинин котельнайдарын, нэһилиэктэртэн сорохторун

хонтуруоллохтуктаахпыт. ГУП (министр Попов Валерий Леонидович) көүлүлээһининэн этэ. Салгыы кыайан үлэлэппэтэхпит. Таарыччы эттэххэ, биһиги улуус сир аннынаагы уубут провудын уопутун сэргии иһиттиллэр.

- **Түмүккэр туох этэрдээххин?**

- Татаардар улаханньк түбүгүрбөккэ, атын хос мероприятия кытыннарбака, чопчу туруоруллубут сыалларын (симпозиум) толорон, бүтэрэн-оһорон кэбиһэр идэлээх дьон эбит диэн бэлиэтии көрдүм. Киһи үөрэнэр дьоно.

- **Евтропий Алексеевич, сонун кэпсээнин иһин улахан баһыба! Этэнгэ сырыт, үлөүр ситиһиллэри баһарабын.**

Андрей КОБЯКОВ,
пресс-киин салайааччыта

Хаартыскаҕа: сынналаан кэмийгэр Татарстан Президентин Р.Н. Минихановы кытта

бытгара. Ньирэйдэри сайынгы үс ыйга күн ахсын 1-3 лиитэрэнэн нуормалаан пробиотиктаах үүтү иһэртибит. Итинки аһатыллыбыт ньирэйдэр сууккаҕа ортотунан (тыыннаах ыйааһыннаан) 620-964 грамм эбиллиилэрин ситистибит. Биир да ньирэй ыалдыбата, өлбөтө. Аһардас халбыллыбыт, сылбархай үүтүнэн аһабыт ньирэйдэрдээбэр уопукка турбут, пробиотигынан аһабыт ньирэйдэр 24,8% ордук сууккаҕа эбиллиилэрэ ордон табыста. Биир да ньирэй ис ыарытынан ыалдыбата. Сүөһүнү көрүү, аһаты оннун булбут «Тумул» ТХПК-гар ньирэйдэр сууккаҕа

ТУҤАЛААҔА ДАКААСТАННА

Бу саҕа препараты боруобулааһын, СР ТХМ-ын кытта онгосубут контрактарынан, Амма «Илгэ» ХЭТ, Нам «Дьөһөгөй», «Сэргэ» уонна «Тэкиидэ» бааһынай хаһаайыстыбаларыгар, Мэнгэ Ханалас «Тумул» ТХПК ыытыллыбыта. Бэрэбиэркэ, боруобулааһын түмүгэ үчүгэй.

Саҕа аһылык манньк онгоһулар: сибиеһэй халбыллыбыт 1 лиитэрэ үүккэ 0,1 мл Сахабактисубтил пробиотигы кутан булжуйан баран, 18-24 температуралаах сиргэ 8-10 чаас туруоран аһытыллар. Аһытыллыбыт культураны (заквасканы) үүккэ кушпунт кэннэ 4-6 чааһынан үүт хойдор, бөлөнөхтөнөр. Производственной боруобулааһыннар 2 ыйыттан үөһэ саастаах 355 төбө ыччат сүөһүгэ ыытыллы-

964 грамм эбилиннилэр. Ол эбэтэр, Сахабактисубтил пробиотигынан байытыллыбыт халбыллыбыт үүтүнэн аһатыллыбыт ыччат сүөһү оһовонун микрофлората чөл түһэрэ, аһылыгы буһарар, ингэрэр кыаҕа улаатара уонна түргэнник төлөһүөүр, улаатара көһүннэ.

Онон улууспунт бары хаһаайыстыбалара ынах сүөһүнү, ордук ыччат сүөһүнү сүтүгэ суох илтиэхтэрин, аһыһа ороскуотунан түргэнник төлөһүтүөхтэрин, элбэх дохуоту ылаахтарынан баһарар буоллахтарына, туһалааһын көрдөрбүт бу саҕа препараты — Сахабактисубтилы киэнник туһанаргытыгар сүбэлибин.

И. ИВАНОВ

Улуус нэһилиэктэригэр

Дьэ кэргэнгэ уонна обществона Аҕа ороолун үрдэтэр туттан Саха Республикатын Президентин ыйааһынан 1999 сыллаахха Аҕа күрүбэ олохтоммута. Муус устар бастакы нэдиэлэтин өрөбүлэ Аҕа күнүнэн уонна быйылгыттан ый иккис нэдиэлэтин өрөбүлэ Уол оҕо күнүнэн биллэриллибитэ. Бу икки

ньах түмүгэр Дь. А. Новгородов уонна Е.М. Софронов детсад үлөтигэр көхтөөхтүк кыттар аҕаларын бэлиэтээн махтал суруктары туттардылар.

Муус устар 13 күнүгэр Е.С. Сивцев – Таллан Бүрэ аатынан орто оскуолаҕа «Аҕа – дьэ кэргэн тирэбэ» диэн аҕаларга аналаах конференция ыытылынна. Конференцияны нэһилиэк эрдьонун түмсүүтүн салайааччы-

АҔА ОРУОЛУН ҮРДЭТИЭХХЭ

даатаҕа анаан нэһилиэкпитигэр араас өрүттээх тэрээһиннэр ыытылыннылар.

Ол курдук муус устар 6 күнүгэр Бөтүг «Сардаана» оҕо уһуйаанын үлэһиттэрэ «Оҕону иитиигэ аҕа ороола» диэн аҕаларга аналаах төрөппүт мунньаһын тэрийэн ыыттылар. Мустубут аҕаларга анаан детсад психолога Д.М. Федорова «Уол оҕону хайдах сөпкө иитиэххэ сөбүө?», кыра бөлөх иитээччигэ Л.И. Саввинова «Оҕону иитиигэ аҕа ороола», улахан бөлөх иитээччигэ М.И. Лыткина «Дьэ кэргэнгэ уол оҕону иитиигэ өбүгэ үгэстэрин туһаны», бэлэмнэни бөлөх иитээччигэ М.И. Исмакова «Бэлэмнэни бөлөх оҕолорун эт-хаан өттүнэн сайдыылары», кыра бөлөх иитээччигэ М.И. Попова «Компьютер, телефон туһата уонна буртута» иһитиннири онордулар. Нэһилиэк историятын уонна сайынгы «Искатель» лааһыр үлэтин туһунан төрөппүт Е.М. Софронов кэпсэнин аҕалар сөҕөрөн иһиттилэр.

Олохтоох модельнай библиотека сэбиэдиссэйэ В.С. Колесова аҕаларга уонна уолаттарга анаан интеллектуальнай уонна көрдөөх күрэхтэри ыытта. Мун-

та Макаров Михаил Алексеевич, оскуола социальнай педагога Михайлова Людмила Васильевна иилээн-саҕалаан ыыттылар. Конференцияҕа уопсайа 16 аҕа кыттыыны ылла. Тэрээһин саҕаланьыта 2-с республикатаагы аҕалар сьезтэрин делегата М.А. Макаров тэрээһин үлэтин туһунан билиһиннэрдэ.

Ол кэнниттэн олохтоох библиотека сэбиэдиссэйэ В.С. Колесова кроссворд күрүбүн ыытта. Кыайылааһын Г. Протопопов тахсан, киһигэ бириис тутта. Оскуола педагог-психолога «Стиль воспитания» диэн темаҕа тест толортордо. Түмүккэ аҕалар бөлөхтөргө арааһан, дьэ кэргэнгэ оҕону иитиигэ аҕа ороолун үрдэтиигэ бэйэлэрин санааларын, этиилэрин үлэһитинилэр, бырайыак онордулар.

Ону тэгэ нэһилиэк эрдьонун түмсүүтэ уонна оскуола учууталлара, аҕалара буолан, оскуола уолаттарыгар тыаҕа уот отторго, ойбон алларарга, араас күрэхтэһиилээх тэрээһини, муус аннынан уонна куйуурунан балыктааһыны тэрийэн ыыттылар.

В.КОЛЕСОВА,
обществ.к.орр.

Үчүгэйи үтүктүүххэ уонна үксэтиэххэ

«ҮРҮН УОЛАННАР» АЙАНҢА ТУРУННУЛАР

Амма улууһун Күннүк Уурастыырап аатынан Эмис нэһилиэтин орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ Эмис – Амма – Абаҕа хайысханан сүүрбэ атынан айанҥа туруннулар. 100 килэмизтирдээх айанҥа оҕолору учууталлар, төрөппүттэр арыаллаан барыстылар. Экспедиция салайааччыта — оскуола дириэктэрэ Гаврил Захаров.

«Бу бырайыак Күннүк Уурастыырап төрөөбүтэ 110 сылыгар аналаах. Оҕолору бүгүн сарсыарда 8 чааска бары кэччэн атаарбыппыт. Трасса устун буолбакка, Алтаньнан барар былыргы суолунан айанныыллар. Бу түүн аара баар үүтээнгэ хонолор. Сарсын сарсыарда эрдэ турунун, былаан быһыытынан, күнүс Абаҕаҕа тийиэхтээхтэр. Күннүк Уурастыыраппыт Эмискэ начальнай кылааһы бүтэрэн баран Абаҕа орто оскуолатыгар үөрэммит. Киһи сылдыбыт суолунан оҕолор барыахтара. Уолаттар манньк сырыыга сыл-

дьан, аты көрөргө, айылҕалыын алтыһарга, эр киһи буоларга үөрэнэллэр», — Эмис орто оскуолатыгар үлэлээбит, билгин бочуоттаах сынналаанҥа олорор учуутал Ольга Михайлова кэпсэтэ.

Бу үгэскэ кубулуйбут үтүө бырайыагы Эмис оскуолатын үрүг Уолан биридимизэтин учуутала Николай Уваров 1990-с с. саҕалаабыт.

Эмис нэһилиэтин олохтооҕо Маргарита Уварова Edersaas.ru сайтка иһитиннэрибитинэн, «Уол оҕо - кэскилбит, эр киһи - эрэлбит» бырагыраама тэриллибит 22 сыл буолбут, бу сүүрбэһис төгүлүн айаннаатылар. Оскуола дириэктэрэ бэйэтинэн оҕолору көбүлээн айаннаабыта кэрэхсэбиллээх. Оттон нэһилиэк баһылыга Илья Пестерев бырайыагы өйөөн, оҕолору кытта атынан буолбакка, букатын да, сүүрэн барыста. Киһи — сүүрүүнү көбүлүүр салайааччы.

СИА СИТИМИТЭН

Тыа сиригэр — дохуоттаах үлэни

Биир дойдулаахпыт, ветеринарнай наука доктора Михаил Петрович Нестроев Дьокуускайдаагы ТХНЧИ лабораториятын үлэһиттэрэ сүөһү аһылыгы байытар веществолары онорууга биотехнологической технологияны айарга уонна боруобулааһынна бастакынан үлэли, чинчийи ыыта сылдьалларын туһунан кэпсэбитин улууспунт сүөһү иитээччилэригэр билиһиннэрэбин.

— Сүөһү бу аһылыга холбуйуллубут үүккэ Сахабактисубтил диэн саҕа айыллыбыт препараты булжуйан онгоһуллар. Бу препарат Саха сирин ирбэт тонгун кырыс буоругар (почвагыгар) үөскүүр Bacillus subtilis ТНП-3 уонна ТНП-5 бактериялар штампаларын туһунан айыллыбыт. Сахабактисубтил ыарыһы көбүтөр, сүөһү этин-синин сүһүрдэр араас сыстыганнаах микробтары хам баттыыр. Холбур, стафилококкозтары, стрептококкозтары, эшерихиозтары, сальмонеллезтары, иерсиниозтары, лептоспирозтары, туберкулеһу. Балары сэргэ киһи сүһүрдэр уонна түүнүгүрдэр тэллэйдэргэ эмиэ дьайар, салгыы тарҕаныларын тохтотор.

Бу препарат сүөһү иммунитетин бөвөргөтөр уонна вирустары суох гынар кыахтаах. Киһи ферменнэр дьайылыларын күүһүрдэн биэрэр ураты хаачыстыбалаах (свойстволаах). Онон аһылык буһуутун күүһүрдэн биэрэр ферменнээх препарат быһыытын эмиэ туттуллун сөп.

Күндү тапталлаах кы-
ыспын, эдьийбитин, Нам на-
чальной оскуолатын социаль-
най педагогун, «СР үөрэҕири-
тин туйгуна» бэлиэ хаһаайка-
тын **ЮШКОВА САРГЫЛАНА**
ВЛАДИМИРОВНАНЫ үйэ
анардаах үбүлүөйдээх төрөөбүт
күнгүнүн итиитик-истинник эвэр-
дэлиибит!

Сир үрдүк кэрэтин, үтүөтүн,
чэигин-чэбдик доруобуйаны, си-
тиһиилээх үлэни баҕарабыт! Ба-
рыбыт таптала, махтала сүргэҕин
көтөхтүн, дьиз кэргэннит олоҕун
дьолунан толордун!

Эвэрдэни кытта ийэн Матрена
Михайловна, балтыларын
Нюргуяна, Ларианда, күтүөтүгү
Альберт, оҕолор

ЫҤЫРЭХ ТЫҤЫҤАР

Күндү тапталлаах балтыбытын,
эдьийбитин, Нам начальной оскуо-
латын социальной педагогун, «СР
үөрэҕириитин туйгуна» бэлиэ ха-
һаайкатын **ЮШКОВА САРГЫЛАНА**
ВЛАДИМИРОВНАНЫ үбүлүөй-
дээх дьонун сааскынан эвэрдэ-
лиибит, айхаллыбыт! Баҕарабыт
кытаанах доруобуйаны, үлэвэр-
хамнаскар үгүс ситиһиилэри, дьиз
кэргэнин, халын аймах-билэ дьонун
тапталларыгар сууланан куруук
үөрэ-көтө сырыт!

Эвэрдэни кытта аймахтарын
Жирковтар, Мальшевтар,
Дьяконовтар, Ушницкайдар,
Николаевтар

Истин-иһирэх балтыбытын,
Нам начальной оскуолатын учуу-
талын, Саха республикатын үөрэ-
ҕириитин туйгунун **САРГЫЛАНА**
ВЛАДИМИРОВНА ЮШКОВАНЫ
олоҕун орто омурданын туолбут
өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн ис сү-
рэхпиттээн үөрэн туран эвэрдэ-
лиибит!

Баҕарабыт, Эйиэхэ, чэигин-чэб-
дик доруобуйаны, бу орто дойдуга
бары үчүгэйи, айымныылаах үлэвэр
үрдүк ситиһиилэри, дьоллоох дьиз
кэргэнгэр чиргэл, кытаанах доруу-
буяны, олоххутугар ситиһиилэри!

Эвэрдэни кытта таайдарын
Ивановтар дьиз кэргэтэрэ

ВНИМАНИЕ! АУКЦИОН!

Участки находятся в с. Аппаны Хатын-Арынского наслега.

Организатор аукциона ООО «РЕАЛ-ПРАВО»

ДАТА АУКЦИОНА 17 мая 2017 года в с. Аппаны

С вопросами обращаться по телефонам: 89142667598, 89243672586 (ватсап) 43-010

ЛОТ	Кадастровый №	S. кв.	Начальная цена	задаток	Шаг аукциона	Расходы аукциона	ЛОТ	Кадастровый №	S. кв.	Начальная цена	задаток	Расходы на аукцион
1	14:18:160001:1486	1090	10000р.	5000р.	3000р.	8000р.	8	14:18:160004:2007	1172	103000р.	5000р.	8000р.
2	14:18:160001:1485	1167	100000р.	5000р.	3000р.	8000р.	9	14:18:160004:2000	1176	100000р.	5000р.	8000р.
3	14:18:000000:1088	1174	110000р.	5000р.	3000р.	8000р.	10	14:18:000000:1091	1204	115000р.	5000р.	8000р.
4	14:18:160004:2002	1163	103000р.	5000р.	3000р.	8000р.	11	14:18:000000:1090	1204	115000р.	5000р.	8000р.
5	14:18:160004:1995	1106	105000р.	5000р.	3000р.	8000р.	12	14:18:000000:1089	1220	115000р.	5000р.	8000р.
6	14:18:160004:2004	1066	100000р.	5000р.	3000р.	8000р.	13	14:18:160004:2003	1190	110000р.	5000р.	8000р.
7	14:18:160004:2006	1293	114000р.	5000р.	3000р.	8000р.						

К МАЙСКИМ ПРАЗДНИКАМ В РЕСПУБЛИКЕ УВЕЛИЧАТ КРАТНОСТЬ ПАТРУЛИРОВАНИЯ ЛЕСОВ

Наступление теплого времени года часто сопровождается самовольными выжиганиями населением сухой травы на полях, лугах, дачных участках и иных землях. Даже при небольшом порыве ветра пламя может распространиться за пределы, намеченного арендатором или владельцем, участка для выжигания. Так огонь палов переходит на землю лесного фонда и другие природные территории, создает угрозу населенным пунктам, объектам экономики, нанося огромный ущерб государству.

В целях предотвращения бесконтрольных поджогов и возникновения лесных пожаров по вине человека, Департаментом по лесным отношениям Республики Саха (Якутия) организована работа оперативных групп по выявлению, пресечению и профилактике нарушений Правил пожарной безопасности в лесах. Рейдовые мероприятия проводятся в соответствии с планами-графиками во всех лесничествах. К майским праздникам в республике кратность патрулирования лесов увеличится. Нарушителей ждут протокол и штрафные санкции, согласно кодексу об административных правонарушениях Российской Федерации.

Напомним, запрет на выжигание сухой травянистой растительности на землях сельхозназначения и землях запаса, а также возле автомобильных и железных дорог, путепроводов и продуктопроводов введен Постановлением Правительства РФ от 10 ноября 2015 г.

Уважаемые жители и гости республики, Департамент по лесным отношениям Республики Саха (Якутия) просит вас проявить сознательность, соблюдать Правила пожарной безопасности и не проводить сельхозпалы.

Департамент по лесным отношениям Республики Саха (Якутия)

04 МАЯ 18:00

с. НАМЦЫ

ЦД им. А.Ф.ШЕСТАКОВА
БЛАГОТВОРИТЕЛЬНЫЙ КОНЦЕРТ
в помощь Арчылану ФЕДОРОВУ

ГЕНЕРАЛЬНЫЕ ПАРТНЕРЫ:
ГБУ НВК САХА Намский филиал
"Редакция Намской улуусной газеты "Энсиэли"
ИП Попова Л.П. текстильный магазин "Ассоль"
ТЦ "Светлана"

Нелли

СОЛЬНЫЙ КОНЦЕРТ
- Сана тыын -

А так же принимают участие участники проекта Нелли "Свободу голосу"
Ведущая-Отшельник Киритири РС (Я) Намцы

Билеты в кассе ЦД им.А.Ф.ШЕСТАКОВА. Принимаем коллективные заявки, действует бесплатная доставка билетов. ЗАКАЗ БИЛЕТОВ: 8 961 868 5159, 41 593
По входным билетам разыгрываются призы от топовых магазинов села Намцы

® Продаю речной песок:
а/м Камаз — 3000,00 руб.;
а/м Китаец — 6000,00 руб.
Тел. 89142874075

® Продаются автома-
шина ЗИЛ-131 с роспуском
в отличном состоянии.
Тел. 89841051246

® Продается земельный участок в
с. Намцы (15 сот.) по ул. Жиркова, 17
(свет, газ рядом). Участок ровный, су-
хой. Цена — 400 т.р.
Тел. 89644239716

® Продаю частный дом 97м2 с над-
ворными постройками: баня, гараж
6х7, хотон, огород.
Тел. 89243660681, 89241649096

ПОРЯДОК шестива колонн учреждений, организаций и предприятий с. Намцы, 2017 г.

№ колонны	Наименование организаций, предприятий
1 колонна	Год Экологии РФ Год молодежи РС(Я) Год 120-летия М.К. Аммосова
2 колонна	Намская инспекция охраны природы Молодежные организации Совет ветеранов Намского улуса Федерация скандинавской ходьбы
3 колонна	Управление образования Намского улуса Управление дошкольного образования МДОУ №1 «Солнышко» МДОУ №2 ЧБД «Кустук» МДОУ №3 «Кичээри» МДОУ №4 «Чэир» МДОУ №5 «Кэскил» МДОУ №6 «Кыталык» МДОУ №7 «Туулукчаан» МДОУ №8 «Көлүкчээн» МДОУ №9 «Санаторно-лечебный ясельный сад «Чуораанчык» МДОУ №10 «Школа-сад «Семицветик» МДОУ №11 «Сулусчаан» МДОУ с/№12 «Мичил» МДОУ №13 «Теремок»
4 колонна	Намская начальная общеобразовательная школа им. И.Д. Винокурова-Чарьылана Школа-сад МБОУ «НСОШ №1 им. И.С. Гаврильев» МБОУ «НСОШ №2» МБОУ «Намская улусная гимназия им. Н.С. Охлопкова»
5 колонна	Намский Детский центр «Түөлбө» Намская ДЮСШ Центр образования молодежи Центр ДНТТ ГБУ «ДО РС(Я) Республиканская спортивная детско-юношеская СШ» Автономное учреждение РС(Я) среднего профессионального образования «Намский педагогический колледж им.И.Е. Винокурова»
6 колонна	Управление КИДР Историко-этнографический Музей Кинотеатр «Сардаҕа» ЛПИ им. З.П. Винокурова Центр досуга им. А.Ф. Шестакова МБУ «Намская межпоселенческая централизованная библиотечная система» Объединение писателей Намского улуса «Отуу уота» Редакция газеты «Энсиэли»
7 колонна	Государственное Бюджетное Учреждение РС(Я) «Намская Центральная Районная Больница» Открытое Акционерное Общество «Аптека №8» Аптека «Тэтим» Сахамедстрах Тубдиспансер
8 колонна	ГКУ РС(Я) «Намское управление Социальной защиты населения и труда при Министерстве труда и социального развития РС(Я)» ГУ УПФ РФ в Намском районе ГКУ «Намский социально-реабилитационный центр» Намский Дом-интернат инвалидов и престарелых Центр социально-психологической поддержки молодежи ГБУ «Центр занятости населения по Намскому району» Отдел управления ЗАГС при Правительстве РС (Я) по Намскому улусу
9 колонна	ТО «Роспотребнадзор» Центральный отдел управления Росреестра по РС(Я) ОАО «Россельхозбанк» Дополнительный офис №067 Якутского отделения №8603 Северо-Восточного банка Сберегательного банка России Акционерный коммерческий банк «АлмазЭргиэнБанк по Намскому району» Бюро технической инвентаризации Государственное автономное учреждение «Многофункциональный центр»
10 колонна	Налоговая инспекция РосГосстрах Прокуратура Мировой суд Намский районный суд Нотариальная контора Миграционная служба
11 колонна	Управление газораспределительных сетей ОАО «Сахатранснефтегаз» ОАО ПМК «Намгазстрой»
12 колонна	Якутское отделение Энергосбыта Намского участка Намский РЭС Энергосервис
13 колонна	ОАО «Намкоммунтеплоэнерго» ОАО «Коммунтеплосбыт» Отдел субсидий
14 колонна	Ростехнадзор ОАО «Аян-транс» ОАО «Уйгу» ФГУ «Намский лесхоз» ОАО «Намавтодор» ОАО «Быйаҥ»
15 колонна	Филиал Управления Федеральной Почтовой связи РС(Я) «Федеральное государственное унитарное предприятие «Почта России» Общество с ограниченной ответственностью «Росстелеком» Намский цех телевизионного ретранслятора малой мощности
16 колонна	Управление сельского хозяйства Сельскохозяйственная производственная компания «Эрэл» Управление Ветеринарии с ветеринарно-испытательной лабораторией Намского улуса
17 колонна	ГБУ «Центр поддержки предпринимательства РС(Я) в Намском улусе» Предприниматели МО «Ленский наслег» Столовая «Сандалы» Потребительское общество «Байдам» ОАО «Байдам» Служба такси ИП «Энсиэли-такси» Служба такси «Барыс» Служба такси «Аргыс» Служба такси «Коскил» Служба такси «Намский» Торговый рынок «Талба» ИП Софронов «Кодак» Магазин «Электра» Магазин «Радуга» Магазин «Дельфин» Деревня мастеров ОАО «Реал-право» ОАО «Копиртехсервис» ОАО «Дисплей» ОАО «Коники» МКА «Астер» Бизнес-инкубатор
18 колонна	Военкомат Намского улуса Отдел МВД России по Намскому району Отдел отряд №23 Противопожарной Службы
19 колонна	Всероссийская политическая партия «Коммунистическая партия РФ» Всероссийская политическая партия «Единая Россия» «Юность Якутии»
20 колонна	Администрация МО «Намский улус» Заместитель главы Заместитель главы по сельскому хозяйству и предпринимательству Заместитель главы по экономике и финансам Совет депутатов МО «Намский улус»
21 колонна	Администрация МО «Ленский наслег» Председатель Совета депутатов Заместитель Главы Заместитель Главы МАУ «Лидер» МАУ «АРТ» Дом Олоһо им. П.П. Ядрихинского-Бэдьээлэ Председатель ТОС №1 «Долоһоно» Председатель ТОС №2 «Саһарҕа» Председатель ТОС №3 «Үрдэл» Председатель ТОС №4 Председатель ТОС №5 Председатель ТОС №6 Председатель ТОС №7 «Сайдыы» Школа 3 возраста

